

עין משפט נר מצוה

קז.

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

מסורת הש"ס

מד א מיי פ"ח מהל' נכרות (ה"ל טו) [עין פ"ח מיי שם ס"ק טן ופ"ט מהל' שבת הלכה ח סגנו עין טו טו"ע א"ח מ"י קנפ ס"ב ופי' ערב ס"ט ופי' רפט ס"ב] ופי' רלו ס"ג: כ ב [טו"ע א"ח ס"י קנפ ס"ב]:

מה ג מיי פ"ט מהל' שבת הלכה ו טו"ע א"ח מ"י קל ספי"ג ופי' רע"א ספי"ג:

רבינו הנאל

אמר רבא הילכתא טעם מקדש. וכן הלכה: **אמימר** מתני' דא לאו הכי היינו לישנא קמא והלכה נלשנא קמא דמזביל עד רביעי בשבת כדאמר רבי חייה לעיל וצמשה בצא שחל להיות במוז"ש נמי רגילין להצדיל אחר התענית וכן צקדו דרב עמרם: **ושמע מ"נה מבריא ב"א השבת ב"רה**. לא שמעינן מינה אלא כל היום אלא נקט הכי משום דהלכה כן:

אדור ברבים ב'. דקסדר דבבבבב אין לו הפרה ואין הלכה כן אלא דוקא על דעת רבים אין לו הפרה וצמקוס אחר מפורש (גיטין דף לו.): **אם טעם מלא אגומא יצא**. וכדמפרש צינמא (דף ט. כ. כ. כל) שאלו מסלקו לנד אחד יראה כמלא לוגמיו והוי פחות מרביעיית כדאמרינן תמס אצל מלא לוגמיו אמרינן תמס דהוי יוסר מרביעיית^א וגראם שהו רוב רביעיית דאמרינן לקמן והוה דשתה רובא דכסא דדוקא לאדם צינוני אצל לעוג מלך הנשם צעי טפי כדאמרינן (ת"מ):

סמוך למנחה. תימה אמאי קרי ליה מנחה דאי משום דמנחה היתה קרינה צין הערבים הלא גם בשחר קרינה מנחת צמימין ומנחת תמיד וי"ל בשחר יש שם אחר תפלת שחרית ועוד דאמרינן צפרק קמא דנכרות (דף ט:) הוה וזיר בתפלת מנחה שאף אליהו לא נענה אלא בתפלת מנחה ושמה צשעת הקרבת מנחה שאלו היה שעת רגון ט:

ואתי תחליפא בר אבימי אמר שמואל כשם שאין מקדשין עליו כך אין מבדילין עליו לוי שדר ליה לר' שיכרא בר תליסר מגני טעמיה הוה בסים טובא אמר כגון זה ראוי לקדש עליו ולומר עליו כל שירות ותושבחות שבעולם בליליא צעריה אמר^א מיסרן ומפיים אמר רב יוסף אדור ברבים דלא אישתי שיכרא אמר רבא אישתי מי זוירין ולא אישתי שיכרא ואמר רבא תיהוי שקיותיה שיכרא מאן דמקדש אישיכרא רב אישכחיה רב הונא דקדיש אישיכרא אמר ליה שרי אבא למוקיני איסורי משיכרא ת"ר אין מקדשין אלא על היין ואין מברכין אלא על היין אטו אישיכרא ואמאי מי לא מברכין עליהו שהכל נהיה בדרבו אמר אביי הכי קאמר: אין אומרים הבא כוס של ברכה לברך אלא על היין ת"ר אין מקדשין על השכר משום ר' אלעזר בר רבי שמעון אמרו מקדשין מטעמות יין כל שהוא ר' יוסי בר יהודה אומר מלא לוגמא אמר רב הונא אומר רב וכן תני רב גידל דמן נרש^ב המקדש וטעם מלא לוגמא יצא ואם לאו לא יצא אמר רב נחמן בר יצחק אגא תנינא לה לא גידול בר מנשיא ולא גידול בר מניוכי אלא גידול שתמא למאי נפקא מינה למירמא דיד' ארדידיה: סמוך למנחה: איבעיא להו סמוך למנחה גדולה תנן או דילמא סמוך למנחה קטנה תנן סמוך למנחה גדולה תנן ומשום פסח דילמא אתי למימושך ואתי

כל השבט. כדאמרון לעיל [קו]. עד יום רביעי: פירומו. שכן שעורים זלשון לע"ז צרו"ש: ופאיני. שכן תאניס: ואסני. שכן תומיס: שיכרא. שכן תמריס: בר תליסר מגני. שנמנו מים על התמריס ואחר שזכו נתן על תמריס אחרים וכן הביא תמריס עד י"ג פעמים:

מיסרן ומפיים. מלערינן ט ובשעת שתייה מפיסין הן כלומר טונים הן וראוי לומר עליהן קידוש והבדלה: **אדור ברבים**. נדר שאין לו הפרה: **מי זוירין**. מי משרת הפשתן: שרי ליה אצא. התחלת לעשות שכן ולהשתכר צו א מערב לך הוא יפה צנוינין ומקדש אתה עליו: כוס של צרכה. צרה"מ: מטעמה יין זבל שהוא. אותה טעימה שאמרו המצרך לרין ציערים ט משובע שעות ומנחה גדולה. ט משובע שעות ומנחה ולמעלה זמן הקרבת תמיד כשאתה צא להקדימו: ומשום פסח. שמה יש צבעויה וימנע ויפגע מעשות פסח: או

רשב"ם כל השבט כולו. כדאמרון לעיל ט עד יום רביעי. והכי ק"ל כרבא דאמר טעם מקדש וחס שכח ולא קידש מקדש למחר כל היום כולו וכן טעם מצדיל ואס לא הצדיל מצדיל והולך עד יום רביעי: וצם עווט. לן מעונה שלא אכל וקרא הוה גדניא (י): **חמר מדינה**. אין יין אחר צעיר הזאת כי חס שכן הלך מצדילין צו וכן הלכה. אצל מים לא הקירו חמר מדינה ואין מצדילין על המים אפילו היתה דליכה שכן ויין: **שמעה מינה פלס**. ג' דברים צסידי הדלה. ואף על גב דשמעינן מינה דמצדילין על חמר מדינה אע"פ שאינו יין לא חשיב דלא איירי אלא צקדו הדלה אי נמי מילתא דפשיטא הוה דכיון דאין יין אחר צעיר טוב צו ציבדיל על השכר משלא ציבדיל כלל: מסו לקדושי אשיכרא. צנמקוס שאין יין: פירומו. שכן שעורין: ופאיני. שכן תאניס: ואסני. שעושין שכן מפרי סנה כגון תומין. והללו תשובין יוסר מקמס שכן שלחם שהיה של תמריס: אצל אנדולי מצדילין. אליצא דרב: תליסר מגני. שנמנו המים על תמריס ואח"כ נתנן על התמריס אחרים וכן הביא אחרים עד שלש עשרה פעמים. ומגני נראה שהוה לשון אשר מגן לרין צידך (בדלשית יד) ומתרגמינן ומסר והוה לשון מסר כך השיכרא היה כותש ג"כ ומשירט התמריס חדשים שלש עשרה פעמים: לדרעיה. שלשול. דתמריס משלשלין כדאמרי צכתויות (דף י:): **מיסרן ומפיים**. דתמיה. וכי מי שמלנער

לאו הוה לפייס ולרלות להכרי'ה ולומר עליו קידוש: **אדור ברבים**. מדר שאין לו הפרה: **מי זוירין**. מי משרת פשתן: **סיהי שקיותיה שיכרא**. עמי יהיה שלא יוכל לקנות יין מדה כנגד מדה: **מקדש אישיכרא**. ואע"פ שיהי יין צעירו. וטעמו משום דחביצ ליה כדאמר לעיל [קו]: וזמנין דחביצא ליה ריפתא מקדש אריפתא: שרי ליה אצא. התחיל לעשות שכן ולהשתכר צו ויפה צנוינין ומקדש אתה עליו: ואין מצדילין. צרכת המזון כדמפרש לקמן: **כוס של צרכה**. צרכת המזון: ה"מ דלא קצע עליה אצל קצע עליה לים לן צה לא גרסינן כלל: **מטעמה יין כל שהוא**. אותה טעימה שאמרו המצרך לרין ציערים אותה טעימה די צבל שהוא: וטעם מלא לוגמא יאל ואם לאו לא יאל. והכי הילכתא. והוא שלא טעם אחד מכל המסוין אצל טעם אחד מהם יאלו כולן ידי חובתן ואע"פ שלא טעמו: **אמר רב נחמן צו יצחק אגא תנינא לה**. להיך מתניתא משמיה דרב גידל (דמנרש) אצל איני מוכיר מי הוא שמא גידול צו מנשיא או גידול דמן נרש: **מנחה גדולה**. משש שעות ומנחה ולמעלה דהיינו זמן עשיית תמיד הערב כשאתה צא להקדימו כגון צערב הפסח שחל להיות בערב שבת שנשחט בשש ומנחה והפסח אחריו כדאמרינן בתמיד נשחט (לעיל דף ט. כ. ט). **ומשום פסח**. שמה יש צבעויה ויפגע מעשות פסח: או

(א) [לעיל קה: קו]: (ב) [לעיל קו: קו] א ס"ח ממיה (ג) [עין חו"ב צ"ב י: ד"ה מר יוקא] (ד) ס"ח רבין (ו) [לעיל קה: וש"נ] (ז) [עין חו"ב שבת ט: ד"ה למא ופי' גרסאם הכא לעשות כלום] (ח) [פי' מסרי הדעת מנו המסות שבה צדברים רכיס והוה חתוק ומפתה בני אלס לצחוטו ואח"כ מנעו מלשון המפיס מורסא עירון עירן מפיס גרס מיסרן ומפיס] (ט) עירובין ע"ז: (י) [משש שעה י"א בפי' הרשב"ם] (יא) [דף קו:] (יב) [בפי' ומשנה] (יג) [ועי' חו"ב עירובין ע"ז: ד"ה אס ומס] (יד) ד"ה אס ומס] (טו) שפת דף ע"ו ד"ה ועמרו] (טז) [שין למשה דלעיל צ"ט:] (יז) [ונאצדריכה ללף מה ע"ד דפוס פלאך כתב צור"ל ונקאלת זאת התפלה מנחה מפני שבשעה עשירית מן היום שצבר צו אלס הראשון חמא חו"ב שמתו לוח היום ומתרגמינן למנח יומא עכ"ל]

הגהות הב"ח (א) גבי בעי מנייה רב חסדא מרב הונא מסו לקדושי אשיכרא כצ"ל: (ב) רש"י ד"ה מדינה ומפיס מצדילין ה"א אכל בשעת שתייה: (ג) בשעת ד"ה שרי וכו' ולהשתכר צו לך בכל היום וזמית מערב מנחה: (ד) שם ד"ה מטעמה וכו' שיטתו דר' צבל שהוא:

לענין רש"י
ברוש"ש [בריי"ש] שפר שעורים (בין ביה).

מוסף רש"י
מר יוקא ומר קישא. וסם שיהס שין. אלא שהגול קורין לו מר קישא ולערב קורין לו מר יוקא (כתובות פ"ג ועי' חו"ב ב"ב ד"ה טו).

מוסף תוספות
א. ומלא לוגמיו דאמרינן הכא ע"כ לאו דוקא, אלא כדו שיסלקנו לצד אחד ויראה כמלא לוגמיו. מי הרין. ב. ואי אפשר שהיה בכל הכוס אין צריך שיהיה בו אלא רביעית. סס.

[א] [לפני שם צמ"ד (ד') הני ודכנ נמי ח"י יעבי ליה לאסור יין מזהו כיון דפוח א"י למא קל מין מלי ופי' ש"מ ממנו ע"כ וגי רפ"ט מין מ"א ז"ע.]